

AZ EURÓPAI FŐVÁROSOK EGYÜTTMŰKÖDÉSÉNEK LEHETŐSÉGEI

Részletek Szépvölgyi Zoltán előadásából

Előadása bevezető részében a Fővárosi Tanács elnöke rövid áttekintést adott Budapest történetéről, majd mai helyzetét jellemezve kiemelte, hogy hazánk kormánya megkülönböztetett figyelmet fordít a főváros fejlesztésére és jelentős anyagi támogatást nyújt a legfontosabb beruházásokhoz. Ezután áttért a fővárosok együttműködésével összefüggő kérdésekre.

Sok a közös vonás

— Az európai fővárosok nemzetük történelme során mindig a társadalmi és gazdasági fejlődés, a tudományos és technikai haladás, a civilizáció és a művelődés színhelyei voltak. Évszázadok alatt felbecsülhetetlen értékek halmozódtak fel bennük, s ma is fontos központjai a szellemi életnek, az iparnak, a kereskedelemnek, mindenekelőtt pedig az állami életnek. A fővárosokban fejlődött ki leghamarabb s legpregnansabban a nagyvárosi életforma, valamennyi előnyével, hátrányával, problémájával, s az e problémák megoldására irányuló törekvésekkel.

— Az előbbiekből logikusan következik, hogy — bár minden nagyváros egyedi, sajátos „arcuattal” rendelkezik — helyzetükben sok a közös vonás. Számos hasonló feladatot kell megoldaniuk, hogy jó feltételeket teremthessenek lakosságuk munkájához és pihenéséhez.

— Budapest Főváros Tanácsa nevében hangsúlyozom, mi rendkívül nagy jelentőséget tulajdonítunk az európai fővárosok együttműködésének, vezetőik személyes találkozásának, a véleménycserének. Találkozónkat olyan folyamant ösztönzőjének tekintjük, amely összhangban van a fővárosok lakossága érdekeivel, egyben Európa népeinek békére és biztonságára irányuló törekvéseivel. Az együttműködés szándéka és valósága megkönyitheti mindannyiunk számára a sajátos nagyvárosi problémák eredményes megoldását.

A tapasztalatcsere haszna

Ezt követően Budapest Főváros Tanácsának elnöke felvázolt néhány közérdekű problémakört, abban a reményben, hogy a kölcsönös tapasztalatcsere jelentős lépés lehet az ezek megoldásához vezető úton. E témakörök: a környezetvédelem, a történelmileg kialakult városszerkezet, a közlekedés, az emberről való gondoskodás.

— Az európai fővárosok vezetői előtt ismeretes a környezetvédelem sokrétű kérdéskomplexumának minden ága. Nagyrészt a legutóbbi évtizedek környezetvédelmi tevékenységének köszönhető, hogy a legtöbb európai fővárosban — a fokozódó nehézségek ellenére — sikerült a lakosság többsége számára elviselhetőnek nevezhető környezet alapvető feltételeit megtartani, illetve megteremteni. Megnyugtató megoldást azonban csupán a környezetvédelem minden területére kiterjedő, nemzetközi méretű együttműködés hozhat.

Ezután Szépvölgyi Zoltán arról beszélt, hogy a történelmi múltú európai nagyvárosokban — így Budapesten is — a történelmi városmag, mint központ körül magas beépítettségű lakóterületek alakulnak ki, a különféle központi intézmények, vállalatok irodaházai mind több helyen kiszorítják a városmagból a lakásokat; az újonnan épülő lakóegységek viszont sok esetben egyhangúak, jellegtelenek, nem illeszkednek be a történelmileg kialakult városképbe.

— Korunk urbanistáinak egyik legszebb és legfontosabb feladata: megővni városaink történelmileg kialakult karakterét, tradicionális értékeit, s ezek megővásával párhuzamosan fejleszteni, újat építeni, optimálisan ki-

Földrészünk történetében első ízben, fővárosunk centenáriuma alkalmából 1972. szeptember 26-tól 28-ig Budapesten került sor az európai fővárosok polgármestereinek találkozására. A háromnapos tanácskozáson 29 főváros: Amszterdam, Andorra la Vella, Ankara, Athén, Bécs, Belgrád, Berlin, Bern, Bonn, Brüsszel, Budapest, Bukarest, Hága, Helsinki, Koppenhága, London, Madrid, Monaco, Moszkva, Osló, Párizs, Prága, Reykjavik, Róma, San Marino, Stockholm, Szófia, Vaduz és Varsó vezetői vettek részt. A vitaindító előadást Szépvölgyi Zoltán, Budapest Főváros Tanácsának elnöke tartotta meg, az európai fővárosok együttműködésének lehetőségeiről. Ezt követően valamennyi résztvevő küldöttség vezetője felszólalt a tanácskozáson.

elégíteni a lakosság tömegeinek igényeit.

A Fővárosi Tanács elnöke utalt arra, hogy az urbanisztikai fejlesztés a legutóbbi generációk során nem tudott lépést tartani a városi lakosság számának rohamos emelkedésével. A lakosság számának felduzzadása, a technikai fejlődés — ennek során különösen a gépkocsi térhódítása —, az óriási területű agglomerációk kialakulása, ha nem is egyforma mértékben és módon, de csaknem minden európai fővárosban a városi élet kardinális problémájává tette a közlekedést. Meggyőződésem, hogy városaink közlekedési problémáinak megoldását a tömegközlekedés — metró, gyorsvasút, autóbusz — olyan mértékű fejlesztése és olcsóvá tétele siettetni, amely a város belterületére igyekvők számára kedvezőbb feltételeket biztosít, mint a gépkocsi-közlekedés.

— Az európai fővárosok vezetői — akár napi kérdésekkel, akár a városfejlesztés nagy és átfogó problémáival foglalkoznak — a lakosság gazdasági, szociális, egészségügyi, kulturális felemelkedését igyekeznek szolgálni. A fővárosok vezetőinek hatékonyabb együttműködése — közvetlenül vagy közvetve — városaink lakosságának életét, „közérzetét” van hivatva javítani. Néhány társadalmi kérdés, mely szinte valamennyi európai fővárosban az érdeklődés előterében áll, érdemes arra, hogy megbeszéléseink, tapasztalatcsereink témája legyen. Ilyennek tartom például:

a) az egészségügyi ellátás helyzetét, szervezetét, eredményeit és problémáit;

b) az öregek helyzetét, az idős polgárokról való gondoskodás módszereit;

c) a szabad idő hasznos, kulturált eltöltésének biztosítására, a lakosság kultúra iránti igényének fokozására és ébrentartására, s ezen igény kielégítésére tett erőfeszítéseket.

A nagyvárosi élet problémái

— A nagyvárosi élet problémáinak sokasága közül választottam ki néhányat. Komplex, nehezen megoldható kérdések ezek — de hasznos kezdeményezések és mindannyiunkat gazdagító eredmények születhetnek, ha az európai fővárosok vezetői egybevetik e fontos területeken szerzett tapasztalataikat.

Előadása további részében Szépvölgyi Zoltán Budapest néhány mai problémájáról — így a főváros növekedésének lassításáról, a környezetvédelemről, a műemlékvédelem és a városközpont kérdéseiről, a lakásépítésről, a közlekedés, az egészségügy és a kulturális élet fejlesztéséről — beszélt, majd befejezésül ismét hangsúlyozta: nem törekedett teljes ségre azoknak a problémáknak a felvázolásában, amelyek megoldásában kívánatos az európai fővárosok vezetőinek tapasztalatcsereje, együttműködése.

— Budapest számára nagy megtiszteltetés, hogy egyesülésünk centenáriumi ünnepségsorozatát az európai fővárosok vezetőinek találkozója nyitja meg. Meggyőződésem, hogy amikor együttműködésünk nagy lehetőségeit a városainkban élő milliók javára kiaknázzuk, egyben egész Európa harmonikus, békés fejlődését szolgáljuk — fejezte be előadását a Fővárosi Tanács elnöke.

A hozzászólásokból

Szépvölgyi Zoltán előadását követően a résztvevő fővárosok képviselői — a fővárosok nevének a magyar ábc szerinti sorrendjében — előszóban is kiegészítettek írásban előre kidolgozott előadásukat.

W. Polak, az amszterdami városi tanács polgármester-helyettese városa műemlékeinek helyreállítási programjáról, valamint közlekedési gondjairól szólt. Andorra la Vella alpolgármestere, Joan Armengol Pal, Európa legkisebb fővárosának képviselőjében hitet tett a fővárosok közti szorosabb együttműködés gondolata mellett. Selehattin Yüksel ankarai polgármester-helyettes a török főváros fejlesztésének 20 évre szóló programját ismertette. Dimitrios Nicolaou Ritsos athéni polgármester a történelmi emlékekben rendkívül gazdag görög főváros mai helyzetét, problémáit elemezte.

Felix Slavik bécsi polgármester előadása a környezetvédelem nemzetközi problémáival foglalkozott. Branko Pesic, a belgrádi városi tanács elnöke előadásában Belgrád és a hozzá csatlakozó agglomeráció urbanizációs gondjait fejtegette, különös tekintettel a közlekedés rohamos ütemű fejlődésére.

A Német Demokratikus Köztársaság fővárosának fejlődését

Aura, előadásának tengelyébe a város és az ember kapcsolatát állította. Koppenhága képviselőjében Egon Weidekamp, a városi tanács elnöke szociálpolitikai kérdésekről, különösen az idős emberekről való gondoskodás problémáiról beszélt.

„A londoni ember és környezete” címmel tartott előadást a szigetország fővárosának fejlődéséről Sir Desmond Plummer, Nagy-London tanácsának elnöke. Jesus Suevo Fernandez, Madrid első alpolgármestere, hozzászólását a nagyvárosok levegőszennyeződési problémáinak szentelte. Jean-Louis Medecin, Monaco polgármestere, városának rendezési programját ismertette.

V. F. Promiszlov, a moszkvai városi szovjet vb-elnöke, előadásában részletes képet adott a szovjet főváros fejlődéséről, és ismertette Moszkva 25—30 éves távlatra kidolgozott fejlesztési tervét. Osló polgármestere, Brynjulf Bull, korunk nagyvárosi problémáiról szóló előadásában különösen a norvég főváros fejlesztési elképzeléseinek szentelt nagy teret. M. Roussilhe, Párizs városrendezési tanácsosa, a francia főváros rendezési tervét ismertette hozzászólásában. Napjaink környezetvédelmi problémái álltak dr. Zdenek Zuska prágai polgármester előadásának középpontjában, részletezve a csehszlovák főváros levegőjének védelmére tett intézkedéseket. Reykjavik képviselőjében Birgir Isleifur Gunnarsson, a városi tanács első elnökhelyettese, a különböző nemzedékekről való gondoskodás feladatait fejtegette.

Róma polgármester-helyettese, M. Muu, a történelmi városközpont megőrzéséről, az olasz főváros műemlékeinek védelméről beszélt. A Guardigli, San Marino várkapitánya, üdvözölte a fővárosok közti szorosabb együttműködés gondolatát. A svéd főváros jelenének és jövőjének szentelte előadását Ewald Johannesson, Stockholm tanácselnöke. Ivan Paner, a szófiai városi népi tanács végrehajtó bizottságának elnöke, a bolgár főváros negyedszázados fejlődését és további fejlesztési elgondolásait ismertette. Liechtenstein fővárosának képviselőjében Hilmar Ospelt, Vaduz polgármestere, a kis és nagy fővárosok közti kapcsolatok ápolását igen jelentős lépésnek nevezte.

Varsó városi nemzeti tanácsának elnöke, Jerzy Majewski, előadásában vázolta a varsói konglomerátum összehangolt fejlesztésének terveit és átfogó képet adott a elképzelésekkel foglalkozott. Helsinki polgármestere, Teuvo

★

Losonczy Pál, a Népköztársaság Elnöki Tanácsának elnöke szeptember 27-én a Parlament Vadásztermében ebédet adott a találkozó résztvevő fővárosi vezetők tiszteletére.

A tanácskozás résztvevői jelen voltak a „Pillantás Európa fővárosaira” című, a Városligetben 21 főváros életét, fejlődését bemutató kiállítás megnyitó ünnepségén. Vendégeink a Magyar Állami Operaház díszelőadásán Bartók három művét — A Kékszakállú herceg várát, a Fából faragott királyfit és a Csodálatos mandarint —, a Fővárosi Operettszínház díszelőadásán pedig a Magyar Állami Népi Együttes műsorát tekintették meg.

A tanácskozás befejeztével a fővárosok vezetői közös nyilatkozatban foglaltak állást együttműködésük kiszélesítésére, kapcsolataik szorosabbra fűzésére mellett. Felix Slavik, Bécs polgármestere felhívta a találkozó résztvevőit, hogy legközelebbi összejövetelüket — később kitűzendő időpontban — az osztrák fővárosban tartsák meg.

Szeptember 28-án a találkozó részt vett fővárosi vezetők egy emlékfát ültettek el a budai Várnegyedben kialakított Európaligetben, ezzel is jelképezve földrészünk fővárosainak együttműködését.

Vendégeink a tanácskozás befejezése után ellátogattak a fennállásának ezredik évfordulóját ünneplő Székesfehérvárra és a Balatonhoz is.